AAN DE RAAD

Datum opgesteld	26 oktober 2021	**Behandelend ambtenaar**	T Vriesema-Betten
Datum agendering	11 november 2021	**E-mailadres**	t.vriesema@waadhoeke.nl
Onderwerp	Vaststellen Wet natuurbescherming bebouwde kom	**Telefoonnummer**	0517 - 380 380
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		

Samenvatting

In de Wet natuurbescherming zijn regels opgenomen over het bewaren van houtopstanden. Deze regels gelden voor houtopstanden die buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming liggen. Daarmee vallen houtopstanden buiten de grenzen van de bebouwde kom onder het beschermende regime van de Wet natuurbescherming. Op basis van artikel 4.1 lid a van de Wet natuurbescherming is uw gemeenteraad bevoegd om grenzen voor de bebouwde kom vast te stellen voor de bescherming van houtopstanden. De voormalige fusie gemeenten, met uitzondering van Littenseradiel, hadden een bebouwde kom onder de toen nog geldende Boswet vastgesteld. Deze bestaande grenzen worden met dit voorstel geactualiseerd.

Voorstel

1. De bebouwde kom op basis van artikel 1, lid 5 Boswet van de voormalige gemeenten Franekeradeel, Menameradiel en het Bildt in te trekken.

2. De bebouwde kom op basis van artikel 4.1, sub a, Wet natuurbescherming vast te stellen, waarbij de bijgevoegde kaarten integraal onderdeel zijn van dit besluit.

Inleiding

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb vervangt drie wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Evenals de voormalige Boswet beschermt de Wet natuurbescherming houtopstanden buiten de bebouwde kom. Waar de grens van de bebouwde kom ligt, wordt bepaald door uw gemeenteraad. Het voorstel voor de begrenzingen van de bebouwde kom treft u aan in bijlage 1.

De voormalige gemeenten het Bildt, Franekeradeel en Menameradiel hadden een bebouwde kom Boswet vastgesteld. De Boswet is opgegaan in de Wet natuurbescherming en de destijds vastgestelde grenzen bebouwde kom zijn daarin meegegaan. Deze grenzen zijn in het verleden niet meer geactualiseerd en komen dus niet meer overeen met de actuele en feitelijke situatie, bijvoorbeeld door de aanleg van nieuwe wijken of bedrijventerreinen.

Beoogd (meetbaar) effect

- Door vaststelling van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” wordt aansluiting gevonden bij de feitelijke situatie en de huidige wetgeving.
- Door vaststelling van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” wordt uitvoering gegeven aan een onderdeel van de motie Kap Bomen, door uw raad aangenomen op 20 mei 2021.

Motivering

Argumenten

1.1 De bestaande grenzen bebouwde kom (toen nog onder de Boswet) zijn niet meer actueel.

De voormalige gemeenten Franekeradeel, Menameradiel en het Bildt hebben destijds bebouwde kommen Boswet vastgesteld. In voormalig Littenseradeel is een bebouwde kom Boswet niet vastgesteld. De grenzen zijn nadien niet meer geactualiseerd. In enkele gevallen loopt deze nu dwars door later gebouwde woonwijken of bedrijventerreinen. Er is op dit moment geen eenduidige afbakening die past bij de huidige en feitelijke situatie in gemeente Waadhoeke.

2.1 De Wet natuurbescherming is een areaalwet en is daarmee gericht op het behoud van het areaal (kwantiteit) houtopstanden.

Het doel van de Wet natuurbescherming is de instandhouding van het bosareaal in Nederland. Om deze doelstelling te realiseren is er een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod ingeval van houtkap.

In artikel 1.1 van de Wnb is aangegeven dat onder een houtopstand wordt verstaan een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat gerekend over het totaal aantal rijen.

Op basis van artikel 4.2 van de Wnb is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand een melding daarvan te doen bij gedeputeerde staten.

Dit verbod geldt niet voor houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Ook is het verbod niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen en windschermen om boomgaarden, naaldbomen kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen indien niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed.

Ook geldt dit verbod niet voor uit populier of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden. Daarnaast geldt het verbod niet voor het dunnen van een houtopstand en voor uit populieren, wilgen, essen en elzen bestaande beplanting die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa. Voorwaarde hierbij is dat deze bedoelde houtopstand tenminste eens per tien jaar wordt geoogst en bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter en zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Bij onderhoudsmaatregelen in houtopstanden die buiten de bebouwde kom Wnb liggen, dient de gemeente bij iedere onderhoudsmaatregel een melding bij de provincie (als bevoegd gezag en handhaver) te doen, met daarbij een herplantverplichting. Onder herplant wordt niet alleen verstaan het aanplanten van bomen, maar ook natuurlijke hergroei (opnieuw uitlopen van bomen) of natuurlijke verjonging (het spontaan opkomen van bomen). Een dunning (onderhoudsmaatregel gericht op betere groei van overblijvende houtopstand) waarbij minimaal 60% van de houtopstand blijft staan, hoeft niet gemeld te worden.

Het beschermende regime van de Wet natuurbescherming geldt ook voor particuliere grondeigenaren buiten de grenzen van de bebouwde kom.

2.2 Er is afstemming geweest met externen over de bebouwde kom grenzen Wet natuurbescherming.

In 2019 zijn er gesprekken geweest met Staatsbosbeheer (eigenaar van enkele bosjes die bij gemeente in erfpacht zijn) en Provincie Fryslân (bevoegd orgaan voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming) . De uitkomsten van deze gesprekken zijn verwerkt in dit voorstel. Bosjes in eigendom van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten of in erfpacht bij de gemeente zijn buiten dit voorstel gehouden.

Daarnaast is in 2021 intensief contact geweest met de provincie. Door de gesprekken is ambtelijk overeenstemming bereikt over de ligging van de grenzen bebouwde kom Wet natuurbescherming.

2.3 Dit voorstel geeft uitvoering aan de motie Kap Bomen.

Op 20 mei 2021 hebben de ChristenUnie, Gemeentebelangen en SAM de motie Kap Bomen ingediend. Deze motie is aangenomen. Onderdeel van deze motie is het eerder toegezegde raadsvoorstel inzake het vaststellen van de bebouwde kommen Wnb ter goedkeuring aan uw raad voor te leggen en

daarmee de diverse voorschriften in de voormalige gemeenten het Bildt, Menameradiel, Littenseradiel en Franekeradeel gelijk te trekken. Dit voorstel geeft uitvoering aan dit onderdeel van de motie.

2.4 *De gemeenteraad kan een bebouwde kom Wet natuurbescherming vaststellen.*

Met het inwerking treden van de Wnb is de gemeenteraad op basis van artikel 4.1 bevoegd de bebouwde kom Wnb vast te stellen.

Kanttekeningen

1.1 Gekozen kan worden om de oude bebouwde kom grenzen Boswet te handhaven.

Zoals aangegeven zijn er door de voormalige gemeenten, met uitzondering van Littenseradiel, bebouwde kommen Boswet vastgesteld. Deze grenzen gelden onder de Wet natuurbescherming. Echter, aangezien deze grenzen niet meer overal aansluiten bij de feitelijke situatie en er voor de dorpen van voormalig Littenseradiel geen bebouwde kom Boswet is vastgesteld, ontstaat een niet werkbare situatie. Met dit voorstel wordt de regeling geharmoniseerd.

Analyse

Er zijn verschillende bebouwde kommen waarbij de begrenzing van een bebouwde kom op verschillende locaties liggen afhankelijk van de context. Hierbij geven verschillende wetten meerdere interpretaties.

wet	context
Wegenverkeerswet	In de Wegenverkeerswet staat dat de gemeenteraad de grenzen van de bebouwde kom vaststelt, bezien vanuit verkeerskundig perspectief.
Wegenwet	In de Wegenwet wordt bepaald dat de wegen buiten de bebouwde kom in de wegenlegger van een gemeente vastgelegd moeten worden. Gedeputeerde Staten stelt de grenzen vast voor de toepassing van deze wet.
Verordening Romte Fryslân	Vanuit het spoor van de Wet ruimtelijke ordening hanteert de provincie begrenzingen van het bestaand stedelijk gebied (bsg), die leidend zijn bij het al dan niet kunnen toestaan van ruimtelijke ontwikkelingen.

De voorgestelde grenzen bebouwde kom Wet natuurbescherming zijn tot stand gekomen door te kijken naar de feitelijke situatie en door maatwerk. Gekeken is naar fysieke grenzen, om de werkbaarheid in het veld te vergroten. Daarnaast zijn bekende toekomstige uitbreidingeslocaties (o.a. in Dronryp, Franeker, Oudebildtzijl en Sexbierum) binnen de bebouwde kom gebracht. Ook hierbij is maatwerk toegepast om aansluiting te vinden bij de feitelijke situatie .

De voorgestelde grenzen zijn met de provincie besproken en volgen veelal de oude grenzen bebouwde kom Boswet en / of de bebouwde kom Wegenverkeerswet. Houtopstanden aan de rand van een dorp

zijn buiten de bebouwde kom Wnb gelaten en krijgen hiermee de bescherming van de wet. Uit het gesprek met Staatsbosbeheer is naar voren gekomen dat bosjes in eigendom van Staatsbosbeheer buiten de grenzen moeten worden gelaten. Deze lijn is doorgetrokken voor eigendommen van Natuurmonumenten.

Volgens vaste jurisprudentie van de Raad van State wordt de grens van de bebouwde kom bepaald door de feitelijke situatie, het is van belang waar de bebouwing feitelijk of nagenoeg ophoudt. Erven en tuinen van particulieren vallen te allen tijde buiten het regime van de Wnb (artikel 4.1 lid b).

De provincie hanteert als beschrijving van een erf : *'Al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbieden;'*

Er is één uitzondering, namelijk het voedselbos in Oudebildtzijl. Om het voedselbos te realiseren zijn afspraken gemaakt met de Provincie en Staatsbosbeheer. Dit bosje grenst aan een dorp en zou in lijn met de overige bosjes buiten de bebouwde kom Wnb moeten vallen. Vanwege de gemaakte afspraken is dit bosje binnen de begrenzing van de bebouwde kom Wnb opgenomen.

Alternatieven

Gekozen zou ook kunnen worden om bosjes die grenzen aan een dorp onder de bebouwde kom Wet natuurbescherming te laten vallen. Dit alternatief wordt momenteel geblokkeerd door andere overheden en natuurbeschermingsorganisaties.
In de op 11 juni 2021 aangenomen motie 'Ecologie en landschapselementen' wordt onder andere gesproken over het aanbrengen van open plekken in bosjes. Hierbij wordt verwezen naar het rapport van ecologisch adviesbureau Altenburg & Wymenga waarin kansen voor de versterking van biodiversiteit worden gegeven. In bosjes die onder de bebouwde kom Wet natuurbescherming vallen, kunnen geen open plekken gecreëerd worden. Immers, het creëren van open plekken in houtopstanden die onder het regime van de Wnb vallen, is op basis van artikel 6.2 van de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017, niet mogelijk tenzij er een geschikte locatie is om de te niet gedane houtopstand te compenseren. Bij het aanbrengen van open plekken, waarmee een deel van een opstand teniet wordt gedaan, dient de teniet gedane houtopstand elders gecompenseerd te worden. Deze compensatie dient te voldoen aan bosbouwkundige eisen en moet passen in het landschap. Door een bosje grenzend aan een dorp onder de bebouwde kom Wet natuurbescherming te laten vallen, is de ontwikkeling van biodiversiteit minder gebonden aan eisen. De ontwikkeling van voedselbossen is onder de Wet natuurbescherming nagenoeg onmogelijk, omdat het planten van uitheemse soorten niet is toegestaan binnen de Wet natuurbescherming. Overigens is het aanbrengen van een meer diverse inheemse beplanting wel mogelijk binnen de Wet natuurbescherming, zij het onder voorwaarden. Het volledig te niet doen van houtopstanden of bosjes is niet aan de orde, omdat deze landschapselementen waardevol zijn voor onder andere het landschap, ecologie en recreatie.
Bij een mogelijke uitwerking van dit alternatief dient de juridische positie ten aanzien van andere overheden nader bepaald te worden.

Vervolg

Het besluit van uw gemeenteraad tot het vaststellen van de bebouwde komgrens treedt in werking met ingang van de dag na publicatie via het elektronisch gemeenteblad op Overheid.nl. In de publicatie wordt ook aangegeven dat de bestaande regelingen van de voormalige fusiegemeenten zijn ingetrokken. Dit besluit betreft een concretiserend besluit van algemene strekking. Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen dit besluit.

Na vaststelling van de grenzen bebouwde kom Wet natuurbescherming zal het besluit met de bijbehorende kaarten met de provincie worden gedeeld.

Inwonersparticipatie

Omdat dit voorstel om een actualisatie van bestaande grenzen gaat is er geen aanleiding geweest om een interactief traject te volgen.

Communicatie

Op het moment dat er gemeentelijke onderhoudsmaatregelen worden uitgevoerd aan houtopstanden, zullen direct betrokkenen geïnformeerd worden.
Houtopstanden in eigendom van particulieren kunnen onder het regime van de Wet natuurbescherming vallen. Dit is van toepassing op houtopstanden buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Indien een houtopstand onder het regime van de Wet natuurbescherming valt, wordt verwezen naar de provincie voor het doen van een melding op basis van artikel 4.2 Wet natuurbescherming.

Financiën

Dit besluit heeft geen financiële consequenties.

Juridisch kader

Wet natuurbescherming
Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017

Bijlagen

Bijlage 1: Kaarten grenzen bebouwde kom Wet natuurbescherming
- Achlum
- Baaium
- Berltsum
- Bitgum
- Bitgummole
- Blessum
- Boksum
- Deinum
- Dongjum
- Dronryp
- Franeker

- Herbaijum
- Hitzum
- Ingelum
- Marsum
- Menaam
- Minnertsga
- Nij Altoenae
- Oosterbierum
- Peins
- Ried
- Ritsumasyl
- Schalsum
- Sexbierum
- Skingen
- Slappeterp
- Spannum
- St. Annaparochie
- St. Jacobiparochie
- Tzum
- Tzummarum
- Vrouwenparochie
- Wier
- Winsum
- Wjelsryp

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2021-10-006038

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 26 oktober 2021;

B E S L U I T

1. De bebouwde kom op basis van artikel 1, lid 5 Boswet van de voormalige gemeenten Franekeradeel, Menameradiel en het Bildt in te trekken.

2. De bebouwde kom op basis van artikel 4.1, sub a, Wet natuurbescherming vast te stellen, waarbij de bijgevoegde kaarten integraal onderdeel zijn van dit besluit.

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 11 november 2021,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.